

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO
4. ROČNÍK GYMNÁZIA

Prečo práve na Západe?

07

WWW.INKY.SK

ZOPAKOVANIE Z MINULA

Kto nám v krátkosti
zhrnie zistenia z
predchádzajúcej
hodiny?

Základné predpoklady a znaky
kapitalizmu – ako sa vyskytovali v
impériách v Grécku a na Západe? –
Aké to malo následky?

ODPOVEĎ NA ZNÁMKU!

ZOPAĽOVANIE Z MINULA

KĽÚČOVÉ PODMIENKY:

- SLOBODNÍ ĽUDIA
- SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO
- SLOBODNÝ TRH
- ÚČTA K PRÁCI

URÝCHĽOVAČ:

- PEŇAŽNÉ HOSPODÁRSTVO a s ním súvisiace BANKY
- STABILITA (mier, právo, bezpečnosť,...)

CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY:

- VÝROBA, PRODUKCIA, ZVEĽAĎOVANIE, INVESTOVANIE
- NA ZÁKLADE ZISKU – súčasného, či predpokladaného
- NAJÍMANIE ZAMESTNANCOV

ZOPAKOVANIE Z MINULA

KĹÚČOVÉ PODMIENKY:

- SLOBODNÍ ĽUDIA
- SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO
- SLOBODNÝ TRH / rôznorodosť
- ÚCTA K PRÁCI

impéria

Grécko

Západ

Kapitalizmus sa na
Západe objavil
jednoducho preto,
že tu boli naplnené
jeho kľúčové
podmienky.

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

DNES...

... budeme skúmať,
PREČO SA OBJAVILI
tieto predpoklady, kľúčové
podmienky, práve v Európe, v
Západnej civilizácii.

DOMÁCA ÚLOHA

NAPRÍKLAD:

- Vieme už, že otroctvo a nedostatok osobnej slobody a práv brzdil vývoj v Grécku, ale jeho zrušenie naštartovalo pokrok v stredovekej Európe.
- PREČO ale otroctvo zaniklo PRÁVE v stredovekej Európe (a predtým ani potom samo od seba nikde inde na svete)? Čo to spôsobilo?

Predstavte teraz

SVOJU ODPOVEĎ

na otázku: Prečo tieto podmienky vznikli všetky a naraz práve v Západnej kultúre? Prečo nie v Helénskej kultúre? Čo všetko napomohlo tomu, že tu, na Západe vznikli?

OKREM KAPITALIZMU...

... sa v Západnej kultúre objavuje ešte pár ďalších kľúčových prvkov:

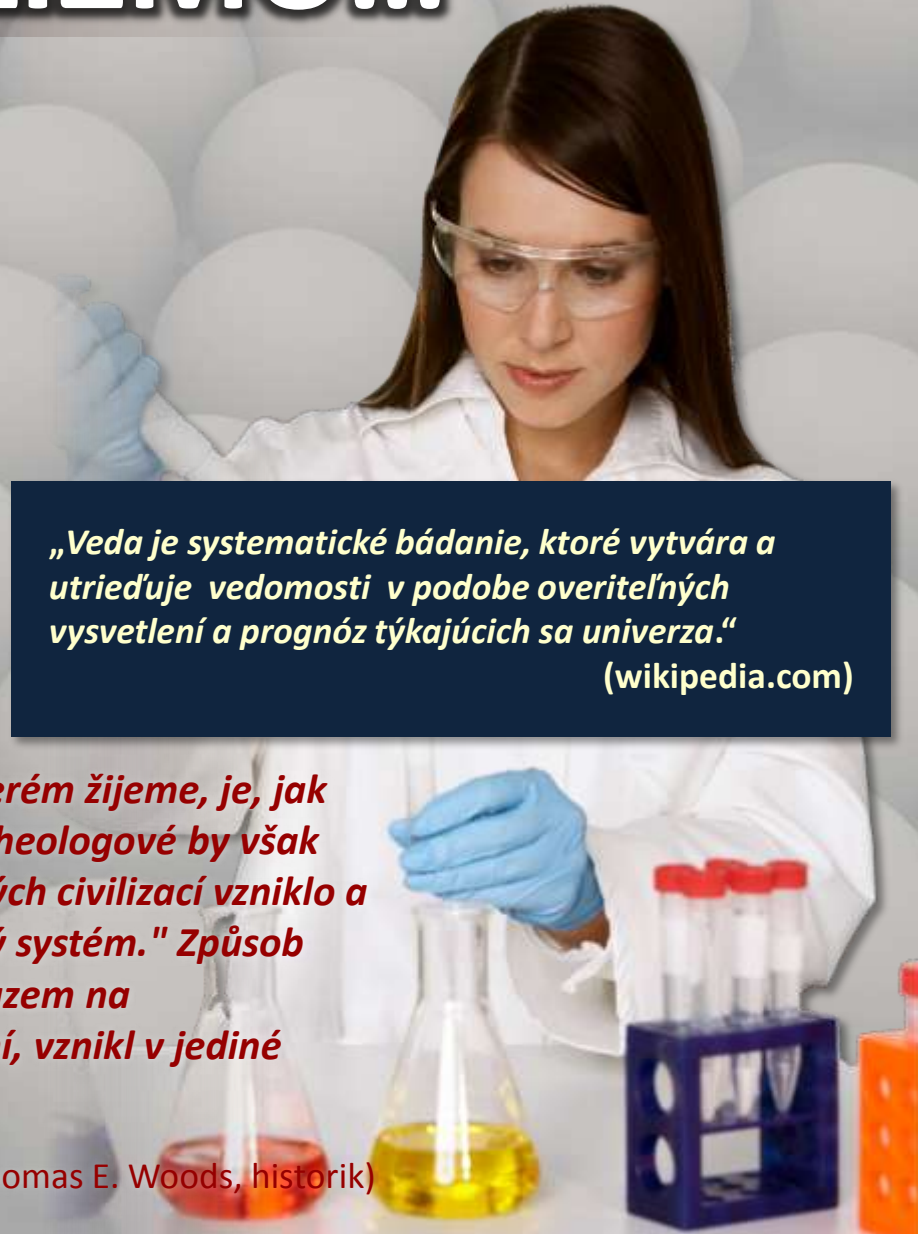
- vynález **vedy** a jej dovedy nevídaný rozvoj;

„Veda je systematické bádanie, ktoré vytvára a utrieduje vedomosti v podobe overiteľných vysvetlení a prognóz týkajúcich sa univerza.“

(wikipedia.com)

„Nezajímavjším aspektom vedeckého sveta, ve ktorém žijeme, je, jak říká spisovatel Loren Eiseley, že vůbec existuje. „Archeologové by však byli nuceni nám říci," uvádí Eiseley, „že několik velkých civilizací vzniklo a zaniklo, aniž by měly vypracován vědecký filozofický systém." Způsob myšlení, který dnes známe jako vědecký, s jeho důrazem na experimentování a matematicky přesné formulování, vznikl v jediné kultuře - v západní Evropě - a v žádné jiné.“

(Thomas E. Woods, historik)

OKREM KAPITALIZMU...

... sa v Západnej kultúre objavuje ešte pár ďalších kľúčových prvkov:

- vynález **vedy** a jej dovtedy nevídaný rozvoj;
- dovtedy nevídaný rozvoj **techniky** a technológií

„Medzitým európski „barbari temného stredoveku“, ktorým chýbali grécke texty, dosiahli pozoruhodný pokrok ... v technike. ...

V nasledujúcich piatich storočiach Európania vynášli stroje „v takej škále, akú nepoznala nijaká predchádzajúca civilizácia," ako tvrdí historik Jean Gimpel.“

(Chris Smith, Rfichard Koch)

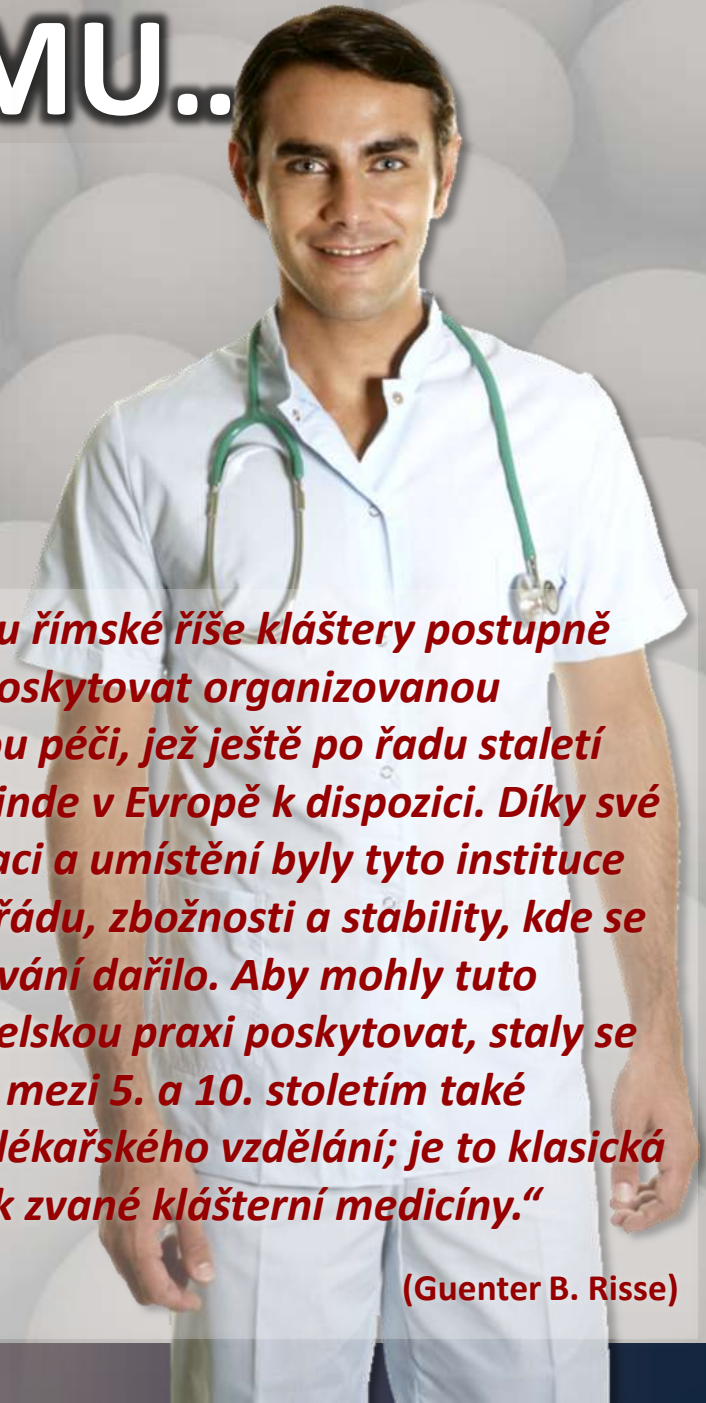
OKREM KAPITALIZMU..

... sa v Západnej kultúre objavuje ešte pár ďalších kľúčových prvkov:

- vynález **vedy** a jej dovtedy nevídaný rozvoj;
- dovtedy nevídaný rozvoj **techniky** a technológií
- dovtedy nevídaný rozvoj **sociálnej oblasti** (charita, nemocnice, ale aj politika...)

„Po pádu rímske ríše kláštory postupne začaly poskytovať organizovanú lekársku péču, jež ešte po řadu staletí nebyla jinde v Evropě k dispozici. Díky své organizaci a umístění byly tyto instituce oázami řádu, zbožnosti a stability, kde se uzdravování dařilo. Aby mohly tuto pečovatelskou praxi poskytovat, staly se kláštory mezi 5. a 10. stoletím také místem lékařského vzdělání; je to klasická doba tak zvané klášterní medicíny.“

(Guenter B. Risse)

UŽ VIEME...

**Niektoré
dôvody už
poznáme...:**

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

UŽ VIEME...

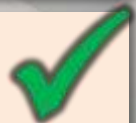
„Požehnaná nejednotnosť“ Európy

- **TRH:** Konkurencia vyše 1000 celkov: štáty, mestá, kláštory,...
- **SLOBODA:** Čiastočne možnosť slobody a možnosti emigrovať do iného štátu;
- **TECHNIKA:** Čiastočne konkurencia a obchod ako motor technického rozvoja.

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

UŽ VIEME...

Antické (grécke) dedičstvo

- **VEDA:** Antické dedičstvo s jeho dôrazom na racionalitu takisto formovalo Západnú kultúru hlavne v oblasti vzdelania a vedy.
- **TECHNIKA:** Druhotne potom ovplyvnilo aj rozvoj techniky – a sprvu ju nepochybne inšpirovalo technickými vynálezmi antického sveta.

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

NORMANSKÁ KULTÚRA

Normanská („vikingská“) kultúra nebola naklonená silnej centralizovanej vláde, čo v Anglicku vyústilo do Magny Charty – v podstate prvej ústavy, chrániacej slobody a majetok občanov pred štátom 😊.

- **TRH**: Slobodný trh a obchod
- **SLOBODA**: zákonná garancia niektorých práv a slobôd
- **VLASTNÍCTVO**: jeho právna ochrana.

„Čiastočne aj vďaka vikingskej tradícii, ktorá obmedzovala moc kráľov nad šľachticmi, si v roku 1215 normanskí baróni vynútili na kráľovi Jánovi Magnu Chartu a tým urobili prvý krok smerom k demokratickej vláde.“

(Rodney Stark, sociológ)

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

KREŠŤANSTVO

Ale najkľúčovejším a najzákladnejším prvkom a podmienkou úspechu Západu bolo **KREŠŤANSTVO**.

„Požiadali nás, aby sme preskúmali, čo vysvetľuje úspech, ba vlastne prevahu Západu na celom svete. Študovali sme všetko, čo sme mohli, z historickej, politickej, ekonomickej a kultúrnej perspektívy. ... za posledných dvadsať rokov sme si uvedomili, že srdcom vašej kultúry je vaše náboženstvo: kresťanstvo. Preto je Západ taký mocný. Kresťanský morálny základ spoločenského a kultúrneho života umožnil vznik kapitalizmu a potom úspešný prechod k demokratickej politike. O tom vôbec nepochybujeme.“

(Čínsky expert, citovaný v knihe:
Rodney Stark, *The Victory of Reason*)

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

KREŠŤANSTVO – čo presne:

JEDEN BOH – ROZUMNÝ BOH – STVORITEĽ – STVORIL ČLOVEKA NA SVOJ OBRAZ... – ... A POVOLAL HO K PODOBNOSTI SO SEBOU – OSOBNÁ ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SEBA – LINEÁRNY ČAS A EVOLÚCIA – DEDIČNÝ HRIECH

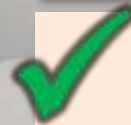
- **Svet nie je Bohom**, ale je dielom Boha.
- Pri jeho tvorení Boh nezápasil s nepoddajnou a nedokonalou hmotou, ale **stvoril ho dokonale** podľa svojich predstáv.
- **Svet je racionálny**, lebo je dielom nanajvýš racionálneho (rozumného) Boha.
- **Svet je dobrý**, lebo je chcený dobrým Bohom a je dokonalým dielom dokonalého Boha.

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

KAPITALIZMUS

KREŠŤANSTVO – čo presne:

JEDEN BOH – ROZUMNÝ BOH – STVORITEĽ – STVORIL ČLOVEKA NA SVOJ OBRAZ... – ... A POVOLAL HO K PODOBNOSTI SO SEBOU – OSOBNÁ ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SEBA – LINEÁRNY ČAS A EVOLÚCIA – DEDIČNÝ HRIECH

- **Svet je poznateľný**, pretože človek je obrazom Boha a svojim rozumom môže svet poznávať a odhaľovať jeho tajomstvá a zákonitosti.
- **Zaoberanie sa svetom a hmotou** – bádanie, prírodné vedy, ale aj remeslá, práca, podnikanie,... – **nie je zlé**, pretože svet je dobrý a je Božím darom...
- ... a je úlohou človeka **napodobňovať Boha-Stvoriteľa** a robiť svet lepším a dokonalejším.

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

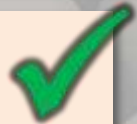
SOCIÁLNA OBLASŤ

KREŠŤANSTVO – čo presne:

JEDEN BOH – ROZUMNÝ BOH – STVORITEĽ – STVORIL ČLOVEKA NA SVOJ OBRAZ... – ... A POVOLAL HO K PODOBNOSTI SO SEBOU – OSOBNÁ ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SEBA – LINEÁRNY ČAS A EVOLÚCIA – DEDIČNÝ HRIECH

- Každý jeden človek je nekonečne **vzácný**, pretože človek je obrazom Boha, je Bohom výslovne chcený, stvorený, milovaný a Kristom vykúpený.
- Každý človek tak **požíva dôstojnosť syna (dcéry) Boha**.
- Odtiaľ **nárok na primerané zaobchádzanie s človekom**,
- ako aj **nárok na jeho „prirodzené práva“**, ako sú sloboda, právo na život, majetok, osobné šťastie,...

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

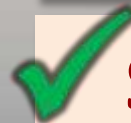

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

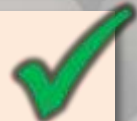
SOCIÁLNA OBLASŤ

KREŠŤANSTVO – čo presne:

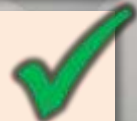
JEDEN BOH – ROZUMNÝ BOH – STVORITEĽ – STVORIL ČLOVEKA NA SVOJ OBRAZ... – ... A POVOLAL HO K PODOBNOSTI SO SEBOU – OSOBNÁ ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SEBA – LINEÁRNY ČAS A EVOLÚCIA – DEDIČNÝ HRIECH

- Dejiny nie sú opakovaním ale evolúciou od bodu „alfa“ k bodu „omega“ na konci dní.
- Odtiaľ **idea pokroku**.
- Človek je povolaný **nasťovať na svete Božie Kráľovstvo** a pracovať na tom, aby čo najviac vylepšil a zdokonalil svet:
- spoločnosť cez **politiku** a reformy spoločnosti;
- **technikou** odbremenil človeka od nedôstojnej driny;
- **vedou** aby čelil chorobám, pohromám, nevedomosti,...

SLOBODNÍ ĽUDIA

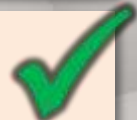
SLOBODNÝ TRH

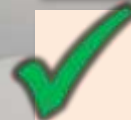
SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

KREŠŤANSTVO – čo presne:

JEDEN BOH – ROZUMNÝ BOH – STVORITEĽ – STVORIL ČLOVEKA NA SVOJ OBRAZ... – ... A POVOLAL HO K PODOBNOSTI SO SEBOU – OSOBNÁ ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SEBA – LINEÁRNY ČAS A EVOLÚCIA – DEDIČNÝ HRIECH

- Človek nie je „ušľachtilý divoch“.
- Naopak, je náchylný konať zlo.
- Nikdy nebude žiaden „Raj na zemi“, v ktorom by „ideálny kráľ“ „ideálne vládol“ svojim „ideálnym poddaným“.
- Preto všetky ustanovizne – vláda, štát, mestá, firmy,... – musia rátať s týmto faktom a musia sa vynájsť také mechanizmy, ktoré by čo najviac bránili tomu, aby sa toto zlo prejavovalo a aby napáchalo veľké škody.

SLOBODNÍ ĽUDIA

SLOBODNÝ TRH

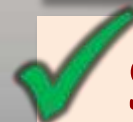
SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

ÚCTA K PRÁCI

KAPITALIZMUS

VEDA

TECHNIKA

SOCIÁLNA OBLASŤ

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

ÚLOHA

POROVNAJTE TERAZ

svoju odpoveď na otázku...:

Prečo tieto podmienky vznikli všetky a naraz práve v Západnej kultúre? Prečo nie v Helénskej kultúre? Čo všetko napomohlo tomu, že tu, na Západe vznikli?

... s tým, čo sme dnes objavili!

Nakoľko ste tieto príčiny uhádli?

Podľa miery zhody = 1 až 2 kredity

DOMÁCA ÚLOHA

Získajte doma prostredníctvom
internetu čo najviac informácii o
tzv.

„TEÓRII HIER“
(„GAME THEORY“)

Kvalitná prezentácia = 1 kredit

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO
4. ROČNÍK GYMNÁZIA

KONIEC

WWW.INKY.SK